

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Jarkko Kivistö

Muistio

7.5.2026
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

1 (4)

Suomen Pankin asiantuntijalausunto asiaan VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030

1 Suomen talouden kasvuennusteita korjattu jälleen alaspäin

Vuonna 2023 alkaneen vaalikauden aikana talousennusteita on jouduttu jatkuvasti korjaamaan alaspäin, ja myös käsillä olevan julkisen talouden suunnitelman taloudelliset lähtökohdat ovat Lähi-idän kriisin aiheuttamien seurausten vuoksi jälleen heikommät kuin vuotta aiemmin ennakoitiin. Suomen BKT-kasvu jää myös Suomen Pankin maaliskuun 2026 väliennusteen perusteella vain 0,6 prosenttiin, mutta kasvu vauhdittuu hiljalleen. Suomen Pankki ennustaa¹ kasvun yltävän 1,4 prosenttiin vuonna 2027 ja 1,5 prosenttiin vuonna 2028. Siten valtiovarainministeriön ennuste on hieman optimistisempi ennustaessaan 1,7 prosentin kasvua vuosina 2027–2028. Ennusteisiin liittyvä epävarmuus on tosin nykyisessä tilanteessa poikkeuksellisen suurta, ja Lähi-idän kriisin pitkittyessä myös heikompaa kehitystä kuvaavat skenaariot pitäisi ottaa huomioon julkisen talouden näkymiä arvioitaessa.

Persianlahden öljy- ja maakaasukuljetusten pysähtyminen nostaa polttoaineiden hintoja myös Suomessa. Polttoaineiden hinnan nousu välittyy viiveellä muiden tuotteiden, kuten ruoan ja teollisuustuotteiden hintoihin muun muassa kohonneiden kuljetuskustannusten kautta. Lisäksi talouden suhdanteen vähittäinen paraneminen ja kotitalouksien ostovoiman kasvu ylläpitää kulutuskysyntää ja inflaatiota tulevaisuudessa. Suomen Pankki ennustaa yhdenmukaistetun kuluttajahintainflaation kiihtyvän vuoden 2026 aikana noin 2 prosenttiin. Vuonna 2027 inflaatio hidastuu 1,5 prosenttiin, kun energiasokin vaikutus poistuu, mutta nopeutuu 1,8 prosenttiin vuonna 2028. Pidempiaikainen energian ja raaka-aineiden hintojen nousu johtaisi ennustettua nopeampaan inflaatioon.

Vuoden 2025 aikana työttömyysaste nousi ennustettua korkeammaksi. Vuonna 2026 työttömyysasteen trendi (15–74-vuotiaat) on Suomen Pankin arvion mukaan 10,2 %. Työllisyysasteen lasku on toisaalta huomattavasti hidastunut ja työllisyysaste on pysytellyt lähes samalla tasolla vuoden 2025 puolivälistä lähtien. Vuonna 2027 työttömyysaste laskee 9,7 prosenttiin, kun talouskasvu tukee työmarkkinoita. Vuoden 2028 työttömyysasteeksi ennustetaan 9,2 %. Valtiovarainministeriön ennuste on pääpiirteissään samanlainen. Osallistumisasteen nousun jatkuessa työvoiman tarjonta kasvaa ja työttömyysaste laskee näin ollen hitaasti.

¹ Suomen Pankki julkaisee seuraavan talousennusteen 12.6.2026.

2 Talous- ja finanssipolitiikan linja

Julkisen talouden tilanne on edelleen vaikea. Julkisen velan kasvu jatkuu, ja velka-suhde ylittää 90 % vuonna 2026. Valtiovarainministeriön mukaan vuonna 2030 julkinen EDP-velka on lähes 100 % ja valtionvelka 78,5 % suhteessa BKT:hen ilman uusia toimia. Julkisen talouden alijäämä pysyy varsin suurena noin 4½ prosentissa vuosina 2027–2030. Toisin sanoen hallituksen tavoitteet julkisen talouden rahoitusasemasta ja velkaantumisen taittamisesta eivät ole toteutumassa. EU:n neuvosto asetti Suomen tammikuussa 2026 liiallisen alijäämän menettelyyn, jonka määräaika on vuosi 2028. Annetulla nettomenojen kasvu-uralla ei pysytä ilman uusia sopeutustoimia, ja menettelyn päättäminen tavoiteajassa näyttää tällä hetkellä epätodennäköiseltä. Siksi lisätoimia jo vuodelle 2027 olisi syytä harkita.

Menoleikkauksien vaikutusta heikentävät verotuksen keventäminen ja määräaikainen investointiohjelma. Valtion määrärahoja vähentävät toimet yltävät 4,8 mrd. euroon vuonna 2027 ja määrärahoja lisäävät päätökset 1,2 mrd. euroon². Nettomääräisesti 3,6 mrd. euron valtiontaloutta vahvistava vaikutus hiipuu vuoteen 2030 mennessä puolustusmenojen kasvun vuoksi vain noin 0,9 mrd. euroon. Puolustusmenojen kasvattamiseen liittyvä finanssipoliittisten sääntöjen kansallinen poikkeus päättyy vuonna 2028, jonka jälkeen menojen kasvu pitäisi rahoittaa muita menoja vähentämällä tai veroja korottamalla. Samalla julkisen velan korkomenot kasvavat merkittävästi.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan talous- ja työllisyyskasvun vauhdittaminen on tärkein keino julkisen talouden vakauttamiseksi. Hallituksen rakenteelliset toimet eivät vielä nykyisessä suhdannetilanteessa ole toimineet julkista taloutta tasapainottavasti. Joustavammat työmarkkinat ja kilpailukykyä tukeva palkanmuodostus voivat kuitenkin tukea talouskasvua pidemmällä aikavälillä. Myös työn verotuksen keventäminen parantaa työnteon kannusteita. Sääntelyn keventämisessä olisi syytä edetä tavalla, joka vähentäisi julkisen hallinnon tehtäviä ja toimintamenoja. Koska julkisen talouden rakenteellinen alijäämä on kasvanut suureksi, kasvutoimien lisäksi on välttämätöntä tehdä myös suoraan tuloihin ja menoihin vaikuttavia sopeutustoimia.

Verotukseen vaalikauden aikana tehdyt muutokset vaikuttavat nettomääräisesti negatiivisesti julkisen talouden tasapainoon. Vuoden 2027 tasolla veromuutosten nettovaikutus on noin 700 milj. euroa negatiivinen. Yhteisöveron alentaminen 20:sta 18 prosenttiin vuonna 2027 pienentää ainakin välittömästi verokertymiä runsaat 800 milj. euroa. Yhteisöveron taso ei ole Suomessa kansainvälisesti vertailtuna korkea. Yhteisöveron alentaminen voi kuitenkin periaatteessa kannustaa yrityksiä investoimaan ja laajentamaan toimintaansa. Yhteisöveron alennusta olisi syytä harkita rahoitettavan suuremmalta osin yrityksiin kohdistuvia verotukia

² Julkisen talouden suunnitelma 2027–2030, s. 107.

vähentämällä tai suoria yritystukia leikkaamalla ja siten yksinkertaistamalla verojärjestelmää.

Julkisen velkasuhteen taittamisen pitää perustua suureksi kasvaneen alijäämän merkittävään supistamiseen eikä niinkään kertaluontoisiin tilastoituun EDP-velkaan vaikuttaviin keinoihin. Julkisen rahoitusvarallisuuden myynnit ja siirrot valtion eläkerahastosta on syytä tehdä suunnitelmallisesti pidemmän aikavälin strategiaa noudattaen. Myös asuntorakentamisen korkotukilainojen myöntövaltuudet pitäisi mitoittaa muilla perusteilla kuin lainakannan vaikutuksella julkiseen EDP-velkaan.

3 Suomella edellytykset korjata tilanne

Velkaantumisen taittaminen pysyvämminkin vaatii aikaa ja koko finanssipolitiikan työkalupakkia. Menoja on leikattava ja kohdennettava uudelleen, mutta myös tuloista on pidettävä huoli ja rakenteellisia uudistuksia pitää jatkaa. Suomella on periaatteessa hyvät mahdollisuudet onnistua julkisen talouden sopeutuksessa, koska meillä on vahvat instituutiot ja maine luotettavana julkisen velan maksajana. Luottoluokituslaitos S&P Global Ratings muutti Suomen luottoluokituksen näkymät negatiivisiksi huhtikuussa, mikä on varoitusmerkki luottamuksen vähittäisestä heikkenemisestä.

Julkisen talouden sopeutuksessa on oltava varovainen, ettei talouskasvun edellytyksiä heikennetä ja toisaalta yhteiskunnallisesta eheydestä huolehditaan. Siksi tasainen ja vähittäinen, mutta määrätietoinen sopeutus tuottaa parempia tuloksia kuin pakkoraossa tehty äkillinen suuri sopeutus. IMF:n suositus Suomelle loka-kuussa 2025 oli vakauttaa julkista taloutta 0,5 % suhteessa BKT:hen vuosittain, kunnes julkinen talous on tasapainossa ja velkasuhde alkaa pienentyä. Yleensä kehittyneille maille suositellaan menoihin painottuvaa sopeutusta, mutta etenkin kun sopeutustarve on suuri, verotoimiakin tarvitaan.

Parlamentaarinen sitoumus lisätä julkista T&K-rahoitusta, sekä huolehtiminen muiden julkisten investointien riittävästä tasosta ovat tärkeitä elementtejä julkisten menojen laadun varmistamiseksi. Vaikka tällä hetkellä investointeja tukee määräaikainen investointiohjelma, pysyvät leikkaukset perusväylänpitoon ja julkisen talouden vaikea tilanne herättävät huolta julkisen infrastruktuurin tasosta ja kehittämisestä. Myös riittävästä koulutuspanostuksista suhteessa tavoitteeseen nostaa suomalaisten koulutustasoa on syytä huolehtia etenkin pidemmän aikavälin kasvun edellytysten turvaamiseksi.

Valtiovarainministeriö on ilmoittanut tekevänsä vaalien alla meno-, rakenne- ja verokartoitukset. Lisäksi olisi syytä tehdä säännöllisesti eri teemoihin syvemmälle porautuvia menokartoituksia. Paremman tiedon pohjalta voidaan tehdä parempia päätöksiä, joiden seuraukset voidaan ennakoida.

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Jarkko Kivistö

Muistio

7.5.2026
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

4 (4)

Verotusta kiristäviä toimia ei voi poissulkea kokonaan, vaikka sopeutuksen pääpaino olisikin menopuolella. Verotuksen kiristäminen kannattaa yleensä kohdentaa vähemmän taloudellista toimintaa vääristäviin kohteisiin, kuten omaisuus- ja haittaveroihin. Verotuksella voidaan ohjata taloudenpitäjien käyttäytymistä esim. ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja samalla tukea julkista taloutta. Verotuksen rakenteeseen tehtävät muutokset pitäisi pyrkiä tekemään kustannusneutraalisti siten, ettei veronalennusten tulovajetta paikata pelkillä odotuksilla dynaamista vaikutuksista.

Puolustusmenojen tasokorotus ja korkomenojen kasvu tekevät tulevien vuosien julkisen talouden korjausliikkeestä vaikeampaa, etenkin kun samaan aikaan huoltosuhteen heikkeneminen ja ikäsidonnaisten menojen kasvu jatkuu. Laaja parlamentaarinen yhteisymmärrys finanssipolitiikan tavoitteista tukee sopeutuksessa tarvittavaa yli vaalikausien ulottuvaa pitkäjänteisyyttä ja määrätietoisuutta sekä lisää Suomen uskottavuutta lainanantajien silmissä, kunhan se konkretisoituu vaikuttaviksi toimiksi.

Jakelu

Eduskunnan talousvaliokunta